

Korpusy a internet jako zdroje dat pro výzkum produktivity periferního slovtvorného typu: adjektiva typu *hrůzoucí* (*hrůza*) v korpusech a na internetu

Klára Osolsobě
Ústav českého jazyka FF MU Brno
osolsobe@phil.muni.cz

Corpus and Internet as a Source of Evidence for Word-formation Type *hrůza hrůzoucí* (*horror of horrors*)

ABSTRACT: The aim of this paper is to present an analysis of adjectives (derived from nouns) ending with *-oucí* which occur typically in etymological figure *hrůza hrůzoucí* (e.g. *horror of horrors*). These constructions have the same meaning as so-called Hebrew superlatives (*Song of Songs*, *Book of Books* etc.). A large corpus-and-internet-based evidence enables us to evaluate the description of this type in existing Czech grammars and dictionaries. The formal and semantic restrictions of the word-formation productivity will be displayed, and the impact of idiomatic pattern on creating of the new formations (often emerging in the playful usage of language) will be demonstrated.

1 Úvod

Figury založené na opakování příbuzných slov označuje stylistika (poetika) termíny **polyptoton** (opakování téhož slova v různých flektivních tvarech: *věky věků*) a **figura etymologica** (spojení *sloveso* + *objekt* nebo *substantivum* + *atribut* slov téhož základu: *věky věkoucí*).

Struktury N+N(gen. pl.), tedy např. *píseň písní*, *kniha knih*, *král králů*, které vyjadřují nejvyšší stupeň vlastnosti se označují termínem hebrejský superlativ¹. O hebrejském superlativu lze uvažovat i v případě konstrukcí obdobného významu typu N+(A<N). Korpusy dokládají např. výskyt těchto spojení: *div divů*, *hora hor*, *hrůza hrůz*, *chvíle chvíl*, *kniha knih*, *král králů*, *konec konců*, *krása krás*, *legenda legend*, *pán pánů*, *píseň písní*, *pravda pravd*, *slovo slov*, *věky věků*, *zrada zrad*, *žena žen*. K případům druhého typu je možné řadit konstrukce *div divoucí*, *hrůza hrůzoucí*, *pravda pravdoucí*, *věky věkoucí* atd.

V našem příspěvku ukážeme, že doklady získané z korpusů a internetu mohou přispět k popisu, který o této sice periferní, ale velmi zajímavé slovtvorné formaci poskytují české gramatiky (oddíly věnované slovtvorbě) a slovníky.

2 Popis okrajového typu desubstantivních adjektiv na *-oucí* v českých mluvnicích i další literatuře

Starší (Gebauer, Trávníček) i novější (Šmilauer, MČ 1) mluvnice v oddílech věnovaných tvoření adjektiv typ *divoucí* (*div*) uvádějí, přičemž panuje shoda v tom, že se jedná o okrajový

¹ Vyjadřování superlativu genitivem bylo obvyklé už ve stsl. Odtud se do dnešní češtiny zachovaly superlativy tantum typu *sebelepší* (srv. Večerka 1984 : 108).

typ. Starší práce si všímají formální analogie s deverbativy, novější zdůrazňují expresivní příznak a převedení obsahu fundujícího substantiva ve vlastnost spojenou s jejím umocněním.

Jan Gebauer (Gebauer 1920 : 76) píše, že „v příponě -oucí bývá zároveň význam vzmocňovací; v tom významu se přenáší i ke kmenům jmenným, např. *div divoucí, pravda pravdoucí, bílý – běloucí*.“ František Trávníček (Trávníček, 1951 : 354) k adjektivu *živoucí* (od staršího tvaru *živu/žiji*) poznamenává: „Podle těchto adjektiv je tvořeno *divoucí* z *div: div divoucí*, vlastně *udivující, velký*. A podle něho vzniklo asi (*svět*) *světoucí*.“ V novočeském tvoření slov (Šmilauer 1971 : 124) se uvádí skupina silně citových adjektiv na -oucí v etymologické figuře „*pravda pravdoucí*“ (*bída bídoucí, hanba hanboucí, krása krásoucí, křivda křivdoucí, léta letoucí, do smrti smrtoucí, smůla smoloucí, tma tmoucí*), ve kterých je zesílená charakteristika znakem vnějším nebo vnitřním. V Mluvnici češtiny 1 (Dokulil a kol. 1986 : 378) se hovoří o příležitostných expresivních adjektivech s příponou -oucí(i) – typ „*tmoucí*“, která patří k jakostním desubstantivním adjektivům. Převádějí obsah určovaného substantiva ve vlastnost a zároveň tuto vlastnost zesilují (*divoucí, hanboucí, hrůzoucí, krásoucí, křivdoucí, pravdoucí, světoucí* atd.).

Pouze u Gebauera je typ desubstantiv spojen s deadjektivy (*běloucí*). Připomeňme, že deadjektivní adjektiva tohoto typu lze nalézt již ve staročeské Legendě o sv. Kateřině: „*Vece: Ó <milosrdnůci> / Jezu Kriste všemohůci! <2838-2839>; Ež z tej hlavy po tom stěti / i z jejie šije <z milúcie> / miesto krvi mléko <bělúcie> / šcedře tečieše potokem <3451-3454>; Svatý! Tuž ji pochovachu, / a její duši poslachu / do nebes u <věčnůci> čest <3467-3469>*”.²

V souvislosti s popisem zesílení významu jmen v srbochorvatštině se H. Boissin (1957 : 36) zmiňuje o typicky českých adjektivech, která vypadají jako deriváty přítomných participií na -oucí (*bída bídoucí, div divoucí, hanba hanboucí, hrůza hrůzoucí, krása krásoucí, letem letoucí, nic nicoucí* vedle *nic pranicoucí, do smrti smrtoucí svět světoucí, tma tmoucí*). Svou formou se tato blíží čistým slavismům v ruštině (*tma tmuščaja*)³ a starosrbštině *bogov Bog* i šprýmovným spojením typu *rep repušti, čorba čorbušta, popa posipušta*, která uvádí Vuk Karadžić⁴.

Rudolf Aitzenmüller (1950 : 289–296) se soustřeďuje na funkci a výskyt nt-ového sufixu s čistě elativním významem v baltských, slovanských i dalších jazycích. Uvádí příklady deadjektiv z ruštiny (*bol'šuščij, tolstuščij, bogatuščij, chuduščij, zluščij, chitrjuščij, ...*), staré češtiny (*bělúci, čistúci, drahúci, světlúci, bezednůci*) a litevštiny (*glupintelis <glupas* velmi hloupý). V této souvislosti zmiňuje i analogicky tvořená desubstantiva (rus. *glazučij, bljadučaja, tmuščij*), která se většinou vyskytují v etymologické figuře (čes. *leta letoucí, bída bědoucí, pravda pravdoucí, svět světoucí*).

3 Jak registrují etymologickou figuru vybrané české slovníky

V českých slovnících přístupných přes webové rozhraní DebDict je zachyceno celkem 18 adjektiv uvedeného typu. Přehled uvádíme v tabulce 1.

² Cit. dle Legendy o sv. Kateřině. Praha: Melantrich, 1941.

³ V ruštině znamená *velké množství*, srv. též stč. význ. slova *tma – pluk, voj (šest až třináct tisíc vojáků)* (Bělič a kol 1978).

⁴ Tytéž i další srbochorvatské příklady uvádí též Miklosich (1875 : 204).

Tabulka 1

	PSJČ	SSJČ	SSČ	ČSFI
<i>bída bídoucí</i>	+	+	-	-
<i>div divoucí</i>	+	+	+	+
<i>hanba hanboucí</i>	+	+	-	-
<i>hrůza hrůzoucí</i>	+	+	+	+
<i>krása krásoucí</i>	+	+	+	+
<i>křivda křivdoucí</i>	+	+	-	+
<i>léta (leta) letoucí</i>	+	+	+	+
<i>nic nicoucí</i>	+	+	-	-
<i>pravda pravdoucí</i>	+	+	-	+
<i>smrt smrt'oucí</i>	+	+	+	+
<i>smůla smůloucí (smoloucí)</i>	+	+	-	-
<i>strach strachoucí</i>	+	+	-	-
<i>svět světoucí</i>	+	+	-	-
<i>ticho tichoucí</i>	-	+	-	-
<i>tma tmoucí</i>	+	+	+	+
<i>večer večeroucí</i>	+	+	-	-
<i>věky věkoucí</i>	+	+	-	-
<i>zlato zlatoucí</i>	+*	-*	-	-

*Spojení *zlato zlatoucí* uvádí jen PSJČ v rámci výkladu adj. *zlatoucí* synonymního ke *zlatavý / zlatistý* (označuje expr. příjemně do zlatova zbarvený). V SSJČ struktura *zlato zlatoucí* zmíněna není. Na internetu existuje doklad spojení *zlatíčko zlatoucí* (... září v celé své krásě plostě zlatíčko <zlatoucí> ...).

4 Korpusová evidence

V tabulce 2 uvádíme výskyt sledovaných spojení, jak jsou/nejsou doložena v jednotlivých korpusech Českého národního korpusu⁵.

Tabulka 2

	2000	2005	2006 PUB	2009 PUB	2010	bmk	pmk	oral 2006	diakorp
<i>Bože bohoucí</i>	-	-	-	-	+	-	-	-	-
<i>bída bídoucí</i>	-	+	-	+	-	-	-	-	-
<i>div divoucí</i>	+	+	+	+	+	-	-	-	+
<i>hanba hanboucí</i>	+	-	+	-	+	-	-	-	-
<i>hlava hlavoucí</i>	+	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>hrůza hrůzoucí</i>	+	+	+	+	+	-	-	-	+
<i>na kře kroucí</i>	-	+	-	-	-	-	-	-	-
<i>krása krásoucí</i>	+	+	+	-	+	-	-	-	-
<i>krev krvoucí</i>	-	-	-	-	+	-	-	-	-
<i>léta (leta) letoucí (létooucí)</i>	+	+	+	+	+	+	+	+	-
<i>modro modroucí</i>	-	+	-	-	-	-	-	-	-

⁵ Etymologické figury, které mají vyšší frekvenci v českých korpusech, se vyskytují i ve slovenštině (srv. <https://bonito.korpus.sk/>).

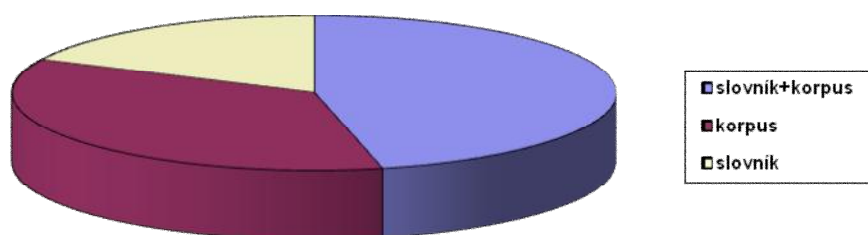
<i>(modromodroucí)</i>									
<i>do mrtě mrt'oucí</i>	+	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>nikdo nikdoucí</i>			+	-	-				
<i>pravda pravdoucí/ prauđa praudoucí</i>	+	+	+	+	+	+	-	-	-
<i>prázdnø prázdnoúcí</i>	-	+*	+*	+	-	-	-	-	-
<i>smrt smrt'oucí (do smrti smrd'oucí)</i>	+	+	-	+	+	-	-	-	-
<i>smůla smůloucí (smoloucí)</i>	-	-	+	-	-	-	-	-	-
<i>srdce srdcoucí</i>	-	-	-	-	+	-	-	-	-
<i>tma tmoucí</i>	+	+	+	+	+	-	-	-	-
<i>ticho tichoucí</i>	-	-	-	+	-				-
<i>do večera večeroucího</i>	-	+	-	-	-	-	-	-	-
<i>věky věkoucí</i>	-	+	-	-	+	-	-	-	-
<i>zima zimoucí</i>	+	-**	-	-	-	-	-	-	-

* Adjektivum *prázdnoúcí* se vyskytuje též samostatně mimo etymologickou figuru (*do <prázdnoúcí> dýňové misky ... .. jež by podržela <prázdnoúcí pokladny> ...*). Tyto doklady je ovšem patrně třeba interpretovat jako deadjektiva (viz výše stč. doklady takto tvořených deadjektiv).

**Adjektivum *zimoucí* stojí samostatně ve významu synonyma k adjektivu *mrazivý, chladný* (... v <*zimoucí*> *maštali*).

Z kvantitativního hlediska je v synchronních korpusech ČNK (1 300 milionů slovních tvarů) doloženo celkem 23 adjektiv analyzovaného typu, z toho 13, které zaznamenávají slovníky, a 10, které slovníky nezaznamenávají.⁶ Podíl sledovaných zdrojů uvádí graf 1. Je patrné, že korpusové doklady rozšířily evidenci o příslušném slovtvorném typu (etymologické figuře hebrejského superlativu) o více než 1/3 (36 %).

Graf 1

Porovnáme-li data registrovaná ve slovnících a korpusech, můžeme konstatovat, že adjektiva v etymologické figuře hebrejského superlativu se vyskytují jednak v ustálených idiomatičkých spojeních, jednak jako doklady idiomatičkého tvoření dle modelu hebrejského superlativu. Ve druhém případě se jedná o jednotky s velmi nízkou frekvencí (hapax legomena), jejich výskyt dokládá většinou jeden zdroj.

⁶ Ve sledovaných korpusech není doloženo 5 adjektiv uvedených ve slovnících, a sice *křivda křivdoucí, nic nicoucí, strach strachoucí, svět světoucí, zlato zlatoucí*.

4.1 Hapax legomena a korpusy

V moderním slova smyslu jazykový korpus definujeme jako elektronicky uložený a přístupný soubor textů sestavený podle jistého plánu, který má vymezený a omezený rozsah a obsahuje standardní anotace. Díky těmto vlastnostem je referenční – k výsledkům se lze vracet a může se též stát zdrojem frekvenčních analýz. Frekvence je důležitým, nikoli nejdůležitějším (jediným) parametrem při zkoumání jazyka. V oblasti tvoření slov vstupuje do hry produktivita (schopnost být modelem pro nově utvořené jednotky). Jazykové korpusy sloužily od dob svého vzniku lexikografickým účelům. Zejména v britské tradici jsou využívány pro zaznamenání nových lexikálních jednotek na straně jedné a nových užití (významů) na straně druhé.

Pro lexikografické účely je mnohdy důležité (ba důležitější) zaznamenání jednotek periferních (ty chceme ve slovnících ověřit) než centrálních. Z tohoto důvodu se někdy pro lexikografické účely ustupuje od požadavku vymezeného rozsahu a obsahu korpusu a budují se tzv. monitorovací korpusy, banky textů, dnes rovněž tzv. LWC – Large Web Corpora. Příkladem je korpus *czes*⁷ vznikající na fakultě informatiky Masarykovy univerzity v Brně (Pala, Rychlý 2011). Je totiž statisticky prokázáno, že řídké jevy (hapax legomena) se vyskytují stabilně, tj. s nárůstem počtu textů neklesá počet jednotek hapax legomena.

4.2 Korpusy a internet jako zdroje jednotek typu hapax legomena

V korpusech jsou doložena spojení, která v tištěných slovnících nefigurují. Nově nalezená spojení se vyskytují v beletrii, a to jak domácí (Poláček, Mertl), tak překladové (Faulkner), i v publicistice. Vyšli jsme z předpokladu, že ojedinělé výskyty v korpusech (hapax legomena) mohou svědčit o modelovém idiomatickém tvoření. Potřebovali jsme ověřit tento předpoklad na rozsáhlejších datech. Z tohoto důvodu jsme se pokusili hledat další doklady na internetu.

Na internetu se nám podařilo najít nemalý počet nových dokladů, jejichž seznam ovšem nemusí být úplný. Postupovali jsme intuitivně, tvořili jsme nejrůznější spojení (introspekci jsme jakožto rodilí mluvčí testovali jejich přípustnost) a ověřovali jsme na internetu (vyhledávač google) jejich výskyt. Z toho plyne, že je možné i pravděpodobné, že jsme řadu spojení opomenuli. Ačkoliv internet používaný jako korpus (zdroj lingvistických observací) nelze pokládat za spolehlivý pramen jakýchkoliv statistických srovnání (viz výše), pokusili jsme se alespoň pracovním sledovat zastoupení jednotlivých spojení z hlediska počtu dokumentů a autorů. Případy, které jsme zachytili na internetu a jejich klasifikaci (A - různé zdroje/autoři více než 10 dokladů, B - různé zdroje/autoři méně než 10 dokladů, C - jeden zdroj/autor objevující se vícekrát, D - jeden zdroj/autor objevující se jednou) uvádíme v následující tabulce 3.

Tabulka 3

spojení doložená na internetu	klasifikace	ukázka užití
<i>běs běsoucí</i>	D	Tuhle jsem Okres na severu po asi 25ti letech zkouknul, sice jen prvních 5 dílů, ale popravdě, je to běs < <i>běsoucí</i> >. ...
<i>bezva bezvoucí</i>	B	hm to si nesmím nechat ujít :) Ti jsou bezva < <i>bezvoucí</i> > :)
<i>blb blboucí</i>	B	"Purpurové srdce" No ty jsi ale blb < <i>blboucí</i> >.
<i>brzda brzdoucí</i>	D*	už takhle jsou trolejbusy leckde brzdou < <i>brzdoucí</i> >...
<i>břed bředoucí</i>	D	Vřed obejde se třikrát pálkou špendlíkovou, říkajíc:

⁷ <http://ske.fi.muni.cz/auth/corpora>

		„Břede, břede <bředoucí>,”
bomba bomboucí	A	A to finále fakt bomba <bomboucí>,”
cvok cvokoucí	D	evo ty jsi cvok <cvokoucí> že jo?
čára čároucí	D	Čára Čára <čároucí>. Vždy je plná lidu,. nejvíc je zde žádoucí. užít trochu klidu...
čert čertoucí	D	... ó Ty čerte <čertoucí>, za knězovou stodolou nic”.
davy davoucí	D	v protisměru se vracely přímo davy <davoucí>.
děs děsoucí	A	Ačkoli je to děs <děsoucí>, je z hrdinů jednoznačně nejvýraznější.
den dnoucí	D	Jemu je očividně jedno, jestli je tma nebo den <dnoucí>.
depka depkoucí	D	Ale stejně je z toho depka <depkoucí>,”
děvka děvkoucí	D	Po Blansku je pověstí jako děvka <děvkoucí>. ...
díky díkoucí	B	Díky <díkoucí>, hned jsem měla nápad, co k večeři.
díra díroucí	D	„Žarnovice ovšem byla díra <díroucí>, nevedla tam ani dráha, ...
(na) dno dnoucí	B	staví se na základ, na dno <dnoucí>
doba doboucí	B	využila sem toho a po dlouhé době <doboucí> jsem zašla
dřevo dřevoucí	D	Ale od malička jsem prostě dřevo <dřevoucí>,”
fakt faktoucí	A	Jeden o něčem zaspokuluje, druhý to zopakuje a pro třetího už je to fakt <faktoucí>.
hafo hafoucí	B	tady je taky hafo <hafoucí> duševně lenivých...
hlad hladoucí	C*	Aby už ven lezlo semínko a brouci pro ten hlad <hladoucí>. ...
přes hory horoucí	D	I šli oni poslušní učedníci jeho přes hory <horoucí>
hnus hnusoucí	A	Demo hnus <hnusoucí>, jeden obrovský chaos, grafika ubohá
hodiny hodinoucí	B	Když může večer co večer dřepět hodiny <hodinoucí> před televizí,
hovno hovnoucí	B	ale jen spolu jako teplí bratři a vyřešili jste hovno <hovnoucí>. ...
hrome hromoucí	D	a nemá to konec, hrome <hromoucí>
hromada hromadoucí	D	vyžehlila jsem hromadu <hromadoucí> prádla,
hřích hříchoucí	B	To by byl hřích <hříchoucí>!
husa husoucí	B	Jsi husa <husoucí>
hvězda hvězdoucí	B	bez fotografie. fakt paráda, hvězda <hvězdoucí>!!
chlup chlupoucí	D	však na první příčku nedosáhli jen o chlup <chlupoucí>.
chřipka chřipkoucí	B	a tipuji, že to opravdu byla chřipka <chřipkoucí>.
chuť ... chuťoucí	D	a mám chuť, všelijaké, všemožné, <chuťoucí>...
chyba chyboucí	A	Hart v jejich bráně je chyba <chyboucí>.
jaro jaroucí	B	A zatím jaro přišlo, krásné jaro <jaroucí>, a přineslo mi nové útrapy.
kočka kočkoucí	D	Kočka <kočkoucí>! On už nemá rád Lily Mayovou?
konec koncoucí	D	S I. je konec <koncoucí>, mé rozhodnutí nezvratné
kosa kosoucí	C	Počítám, že nejen ve stanu bude kosa <kosoucí>.
kráva (kravina) krávoucí	B	Tvoje doktorka je fakt kráva <krávoucí>,”
křivda křivdoucí	B	Zrovna mi byla učiněna strašlivá křivda <křivdoucí>,”

kult kultoucí	D	Dyť je to kult <kultoucí>!
kurva kurvoucí	B	Takže se konečně kurva <kurvoucí> uvidíme!!!
(na) kusy kusoucí	D	Jen mne prosím netrhejte na kusy <kusoucí>:
kůže kůžoucí	D	... pak už jen kůže, kůže <kůžoucí>.
láska láskoucí	B	Jo,jo, ta láska <láskoucí>, to je pěkněj žrout času.
led ledoucí	D	Led <ledoucí> je ta voda, až se dech tají,
legenda legendoucí	B	Tento chlap je pro mě legenda <legendoucí>.
léto letoucí	C	Je léto, léto <letoucí>.
lesy lesoucí	B	že jsme s malou jeli lesem <lesoucí>, ...
lev lvoucí	D	Ale je to lev a to přímo lev <lvoucí> a řvoucí, doslova.
lež lžoucí	D*	Lež nad lež <lžoucí>.
lůza lůzoucí	D	proboha jen ne pracovat, k tomu je doma nevedli..prostě lůza <lůzoucí>,
mapa mapoucí	D	
metry metroucí	B	nějaký decimetr sněžného příkrovu jako v Krkonoších, spíš metry <metroucí>. ...
měsíce měsícoucí	D	Používám TBP už měsíce <měsícoucí> a nic takového se mi nestalo.
míle míloucí	B	naše světy jsou od sebe vzdálené na míle <míloucí>.
(nad) míru míroucí	D	ty umíš vždycky potěšit nadmíru <míroucí>
mlha mlhoucí	A	kde z mlhy <mlhoucí> proti mně vstal bělavý přízrak,
mraky mrakoucí	B	Viděli jsme a zažili jsme toho mraky <mrakoucí> ,
mráz mrazoucí	D	i když se to v těch mrazech <mrazoucí> nezdá,
mrcha mrchoucí	B	Ta čeština je mrcha <mrchoucí>...
mrkev mrkvoucí	D	Byla jsem mrkev <mrkvoucí>, to nemá smysl.
muka mukoucí	D	ráno vstát jsou muka <mukoucí> a to vstávám v 8!!
můro moroucí	C	„Můro <můroucí>, nechod' sem v noci!“
noc nocoucí	B	uprostřed noci <nocoucí> seděli v obyčejném nočním pajzlíku
nuda nudoucí	A	zbytek je nuda <nudoucí> .
nula nuloucí	A	proti nim jsem nula <nuloucí>!
pako pakoucí	B	jen pako <pakoucí> by rizkovalo samce
panna pannoucí	D	Jak starý zmoudřel aneb Panna <pannoucí>
pěna pěnoucí	D	Hlavně pěna <pěnoucí> :)
peklo pekloucí	A	zato doma je peklo <pekloucí> ...
pes (psák) psoucí	D*	Domácí zvířata: pes <psoucí>.
piča pičoucí	B	ten zákon dělala piča <pičoucí> a je špatný!
pohled pohledoucí	D	Tma tmoucí, vlasy vlasoucí, pohled <pohledoucí>, šílenec šílenoucí...
Praha prahoucí	B	Z trochu, ale fakt jen trochu předaleké Prahy <Prahoucí> přijel pan Petr Henych
prach prachoucí	D	Je pokryta čím dál většími kameny a mezi nimi je prach <prachoucí>.
prase prasoucí	B	Jednoho záchranáře s chováním jako prase <prasoucí> jsem si zažila,
právo právoucí	D	vidláci a vidlačky bojovali za svá práva <právoucí>.
prd prdoucí	B	když hraje Sparta úplněj prd <prdoucí>

prdel prdeloucí	B	Jděte svou cestou třeba do prdele <prdeloucí>
pupky pupkoucí	D	Super fotky a pupky <pupkoucí> ...
rakev rakvoucí	D	a vyčítání až do rakve-<rakvoucí>
ráno ránoucí	B	od rána <ránoucího> pracuji na své seminární práci
roky rokoucí	A	Chová je už roky <rokoucí> ,
Růža Růžoucí	D	Autor: Růža <Růžoucí>
ryba ryboucí	D	A jinak, já jakožto ryba <ryboucí> , se nemám čeho bát.
rýma rýmoucí	B	Janičce se spustila rýma <rýmoucí> po večerníčku.
řada řadoucí	D	Těch nepříjemných okruhů je celá řada <řadoucí> .
řeka řekoucí	B	Revír řeka <řekoucí> ! se nepovedlo najít.
(v) řiti řit'oucí	B	NGE je z mého pohledu cesta do řiti <řit'oucí> .
sen snoucí	B*	Můj sen <snoucí >..
síla síloucí	A	Tato pestrost je naše síla <síloucí> .
skála skáloucí	D	A já jsem furt pevná jako skála <skáloucí> a nepeču
skutek skutkoucí	D	a převed' své čtení a věření do skutků, skutečných skutků <skutkoucích>
sláva slávoucí	B	Sláva <slávoucí> , po dlouhé době jsem se dočkal na české poměry velmi kvalitního snímku.
slečna slečnoucí	D	Slyšte slyšte já slečna <slečnoucí> Zlatka jsem se rozhodla uspořádat první andarijský turnaj a bál v Praze.
slzy slzoucí	D*	co ty slzy <slzoucí> , který se mi samy derou jen tak
smog smogoucí	D	Je tam tma tmoucí, mlha mlhoucí, smog <smogoucí> , ještě by mohli chodit čerti.
smrad smradoucí	D	London voní skvěle, Paris taky, takže jsem ji hned vzala v demu. Pouze New York je smrad <smradoucí>
sranda srandoucí (švanda švandoucí)	B	čistit si zuby nad záchodem, je pro mě teď spíš sranda <srandoucí> . Hehe to je švanda <švandoucí> .
staletí stalet'oucí	C	Tibet byl léta letoucí, ba staletí <stalet'oucí> , součástí Číny
Malá Strana stranoucí	D	
střecha střechoucí	D	Je to sice asfaltka, ale opravdu střecha <střechoucí> !
šprt šprtoucí	D	Jo, jsi šprt <šprtoucí>
svatba svatboucí	D	a zrovna poručil, ať se strojí svatba <svatboucí> ,
světlo světloucí	D	vyšly jsme opět na světlo <světloucí> .
svině(ňa) sviňoucí	D	Už jsem na tohle koukal vedle na foru, jsou to svině <sviňoucí> ,
šero šeroucí	D	ale raději to posouvám na šero <šeroucí> . ...
šilenec šílenoucí	D	Tma tmoucí, vlasy vlasoucí, pohled pohledoucí, šílenec <šílenoucí> ...
škoda škodoucí	A	Věčná škoda <škodoucí> je, že film začne v poslední části postrádat své kouzlo.
špína špínoucí	D	Petr Březina je špína <špínoucí> .
tíha tíhoucí	D	těch třiačtyřicet na bedrech je tíha <tíhoucí>
tuny tunoucí	D	Výsledkem byly tuny <tunoucí> nekvalitního materiálu, který nebyl vůbec k ničemu.
ucho uchoucí	D	tohle chce v aktuálnu nějaký ucho <uchoucí> remakovat?
věž věžoucí	D	Friensteinwarte je věž <věžoucí> ,
víla víloucí	C	domorodka nejkrásnější jako víla <víloucí> ...

<i>vlasy vlasoucí</i>	B	Tma tmoucí, vlasy <vlasoucí>, pohled pohledoucí, šílenec šílenoucí...
<i>vlna vlnoucí</i>	D*	K té vlně <vlnoucí>, která je dynamická je kámen nechutně statický
<i>zlo zloucí</i>	A	Pseudohumanismus a politická korektnost je zlo <zloucí> nejen v reálném životě
<i>zrada zradoucí</i>	D	3xdostatečný (zrada <zradoucí>)
<i>zrno zrnoucí</i>	D	to zrno <zrnoucí> je hrozný...

* Adjektiva *brzdoucí, hladoucí, lžoucí, slzoucí, snoucí, vlnoucí, psoucí, ...* se objevují i samostatně jako synonyma adjektiv jiných (deverbativ) např. *brzdící (brzdoucí páku), hladovějící, lhoucí, slzející, snící, vlnící, psací/píšící*.

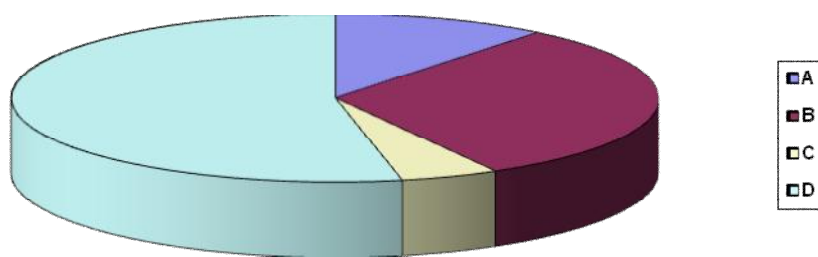
Sondami do internetu se nám podařilo shromáždit celkem 122 dalších dokladů. Poměry dle relativní frekvence ukazuje tabulka 4.

Tabulka 4

CELKEM	A (10<)	B (>10>2)	C(=1 vícekrát)	D(=1)
122	13 (10,7 %)	38 (31,1 %)	6(4,9 %)	65 (53,3 %)

Z grafu 2 je patrné, že převažují (58 %) jednotky hapax legomena (D+C).

Graf 2

5 Charakteristika desubstantivních adjektiv vyskytujících se v etymologické figuře hebrejského superlativu

Rozšíření počtu dokladů desubstantivních adjektiv typu *hrůzoucí (hrůza)* nám umožnil evaluaci dosavadního poznání této slovtvorné třídy adjektiv v současné češtině. Potvrdilo se, že se jedná o expresivní prostředek vyjadřování nejvyšší míry vlastnosti. Na základě nalezených dokladů lze lépe charakterizovat třídu po stránce formální i významové, dále díky nim můžeme sledovat různé inovace etymologické figury (slovosledné) související převážně s jazykovou hrou. V neposlední míře se ukázalo, že tento typ může mít s ohledem na homonymii slovtvorného prostředku (sufixu *-oucí*) vliv na kontaminace s procesuálními adjektivy.

Etymologická figura se jakožto expresivní prostředek vyjádření nejvyšší míry vlastnosti vyskytuje v celé škále textů od beletrie (poezie⁸, překlad – rys individuálního stylu⁹) přes

⁸ ... *pro ten hlad <hladoucí> ...* (Halas, F.: *Ladění*. 1942).

publicistiku a texty nářečně zbarvené (opakování zaklínadel)¹⁰ až po žánry hraničící s běžnou konverzací (blog, chat)¹¹.

Motivujícími substantivy jsou po formální stránce až na výjimky slova jedno/dvouslabičná¹², neutvořená¹³. Předpokládáme, že důvodem je potřeba úderného vyjádření (max. 4-5 slabik, často spojení trochej + daktyl). Převládají deriváty od substantiv skloňovaných podle tvrdých vzorů.¹⁴

Po významové stránce jde o vyjádření nejvyšší míry obecně (*do mrtě mrtoucí, vyčítat do rakve rakvoucí*), zvláště pak času (*leta letoucí*), přírodního jevu (*zima zimoucí*), kladného (*krása krásoucí*)/záporného (*hlad hladoucí*) pocitu. S expresivitou souvisí výskyt vulgarismů (*do řiti řitoucí*) i okazionalně tvořených derivátů od vlastních jmen míst i osob (*Praha prahoucí, Malá Strana stranoucí, Čára*¹⁵ *čároucí, Růža růžoucí*). Příležitostně utvořená spojení jsou začasťe synonymní k frekventovaným spojení (srv. synonymní řady *leta letoucí: věky věkoucí: roky rokoucí; do smrti smrtoucí: do rakve rakvoucí; hrůza hrůzoucí: děs děsoucí: strach strachoucí; nic nicoucí: nula nuloucí: nikdo nikdoucí*).

Občas jsou doloženy příklady samostatně stojících adjektiv, u nichž lze předpokládat původ z etymologické figury (vyskytují se i bez motivujícího substantiva např. *<hroboucí> ticho, sílu <teploucí>, mrcha <jizvoucí>, teplo slasti <šilenoucí>, To je pravda <svatoucí>, vtipy byly <hromoucí>*)¹⁶.

Běžné jsou případy samostatně stojících adjektiv označující barvy (*běloucí, černoucí, červenoucí, modroucí, rudoucí, stříbroucí, zlatoucí, světloucí*). U nich nemůžeme, přestože existují doklady jako *černo černoucí*, s určitostí tvrdit, zda je motivujícím slovem substantivizované adjektivum, nebo jmenný tvar adjektiva.¹⁷ Typická je pro tuto skupinu rozkolísanost grafického úzu (vyskytují se pravopisné spřežky jako *modromodroucí*), která naznačuje možný přechod ke kompozitům (popř. motivaci kompozity typu *modromodrý*).

O dalším rozvíjení etymologické figury svědčí případy, kdy se adjektivum vyskytne v sousedství substantiva příbuzného s motivujícím substantivem, lze tedy předpokládat dvojí motivaci (např. *... jen tak na chvílku <chviloucí> dostat ze sebe kus emocí co byly uvnitř ...; ... tichost <tichoucí> ...; ... a jejich tváře spatřily světla <světoucí> ...*).

⁹ ... *tu nastala po celé egyptské zemi tma <tmoucí> ...* (Bible, SZ, Ekumenický překlad, Ex 10, 22).

¹⁰ ... *Můro <můroucí>, nechod' sem v noci ...; Nátko, nátko <nátkoucí>, rozejdi se z hlavy*. Etymologická figura je doložena i v polských lidových písních (*las <lasący> "les lesoucí" a wódka <wódczqca> "vodka vodkoucí" o alkoholu*).

¹¹ Takových dokladů je velké množství a jde především o okazionalismy (viz výše tabulka 3 řádky mající ve druhém sloupci C a D).

¹² Výjimky jsou *hodiny hodinoucí, hromada hromadoucí, měsíce měsícoucí, staletí stáletoucí, šilenec šilenoucí*. V posledním případě by pravidelná derivace měla být patrně *šilencoucí*. Suffixy s komponentem *c* v češtině ovšem obvykle signalizují konec derivační řady (srv. např. omezení derivace posesiv od feminin na *-ice*, viz více zde Kopáčková, nebo specifika stupňování a transpozice od adverbii a názvů vlastností od dezaktivizovaných procesuálních adjektiv typu *vroucí*, více Osolobě 2009²), což může v tomto případě vést k využití jinde samostatně se vyskytujícího deadjektiva *šilenoucí <šilený>*.

¹³ Výjimky jsou *pravda pravdoucí, křivda křivdoucí, sranda srandoucí, svatba svatboucí, děvka děvkoucí, depka depkoucí, skutek skutkoucí* a deriváty od kompozit *nikdo nikdoucí, bezva bezvoucí, staletí stáletoucí*.

¹⁴ Výjimkami jsou spojení jako *smrt smrtoucí, do mrti mrtoucí, řit' řit'oucí, šilenec šilenoucí, staletí stáletoucí*.

¹⁵ *Čára* je kolokviální označení místa v městě Brně (křižovatka ulic Údolní a Česká).

¹⁶ V případě adjektiv *svatoucí* a *šilenoucí* jde ovšem o deadjektiva (viz výše). V případě *hromoucí* může jít též o kontaminaci s deverbativem *ohromující* (viz níže).

¹⁷ Srv. výše stč. i jiná deadjektivní adjektiva na *-oucí*.

Při hledání dokladů jsme narazili rovněž na řadu případů nestandardně tvořených procesuálních adjektiv (deverbativ), která jsou homonymní s potenciálními desubstantivy (srv. <*bahnoucí*> (správně : *bažící*) po slávě : *bahno* <*bahnoucí*>¹⁸).

6 Závěr

Metoda, již jsme použili při vyhledávání struktur dokládajících jeden typ hebrejského superlativu s výskytem adjektiv na *-oucí* vyjadřujících stupeň motivujícího substantiva, je omezující (internet nemá některé rysy korpusu v přísném terminologickém slova smyslu, textové jednotky nejsou opatřeny morfologickými anotacemi, nelze vyhledávat pomocí regulárních výrazů). Přesto se zdá, že shromážděný jazykový materiál je dostatečně rozsáhlý k tomu, abychom se mohli pokusit formulovat alespoň některé obecněji platné závěry.

V centru našeho zájmu stálo idiomatičké tvoření podle modelu, syntaktické konstrukce (substantivum + adjektivum derivované od téhož substantiva v roli postponovaného shodného atributu – *hrůza krůzoucí*), v níž opakování příbuzných slov (figura etymologica) vyjadřuje stupeň vlastnosti (obdoba hebrejského superlativu – polyptoton typ *hrůza hrůz*). Ukázali jsme, jak se původně zřejmě spíše literární figura jakožto expresivní prostředek (vyjadřování stupně, hodnocení) šíří prostřednictvím idiomatičké tvoření v jazyce beletrie (poezie a písňové texty) a především v jazyce textů spontánního charakteru (internetové diskuse, chaty, blogy).

Materiál, který jsme shromáždili, není zajisté vyčerpávající, proto jsme si kladli otázku, zda a jak by bylo možné stanovit meze tvoření podle modelu hebrejského superlativu v češtině. Po formální stránce se zdá, že motivující slova jsou skoro vždy neutvořená, ve většině případů skloňovaná podle „tvrdých“ vzorů. Odvozovací základy jsou jedno až dvouslabičné, víceslabičná slova jsou výjimečná. Jistou roli by snad mohla hrát rytmická stránka spojení (expresivita – údernost).

Podle modelu hebrejského superlativu se tvoří nová idiomatičká spojení označující vymezení míry obecně, zvláště pak času, přírodních jevů, kladné i negativní pocity, objevují se vulgarismy a okazionální deriváty od proprií. Cílem tvůrců okazionalismů bývá aktualizace (často se objevují synonyma k již existujícím spojení).¹⁹ O dalším rozvíjení etymologické figury svědčí doklady, kdy substantivum je příbuzné s motivujícím slovem (např. *jsoucnost* <*bytoucí*>²⁰). Dokladem jazykové hry jsou slovosledné variace, kdy adjektivum nestojí bezprostředně za substantivem (*chutě, všelijaké, všemožné, <chut'oucí>*), pochvalná reakce čtenáře na báseň *Čepované pivo : ...pěkné pěnící <pivoucí>*, nebo spojení etymologické

¹⁸ Tento doklad není započítán ani uveden v tabulce 3, narazili jsme na něj až při redakci tohoto textu. Proto uvádíme citaci zde: 21. červen 2012 – 14:29. Re: Ministři zahraničí EU přišli s plánem na evropský superstát. Chtějí prezidenta a premiéra z jedné louže do dalšího *bahna bahnoucí*! (<http://zpravy.ihned.cz/>).

¹⁹ Kromě omezení formálních bychom tudíž na základě řečeného mohli formulovat domněnku, že substantiva (odvozovací základy) pojmenovávají substance, jejichž význam (některý z významů) spadá do některého z popsaných okruhů (je z některým doloženým výrazem synonymní, či významově blízký). To je důležité pro hledání dalších dokladů. Na internetu lze jen obtížně vyhledávat pomocí regulárních výrazů a nejsou k dispozici morfologické značky. Korpusové doklady jsme získali poměrně snadno vyloučením adjektiv označovaných (v korpusech řady SYN) značkou *AG.** (procesuální adjektiva) a ruční analýzou dokladů především těch označených a) *AA.** a b) *X.**. Při vyhledávání na internetu bylo naopak třeba postupovat metodou pokus/omyl, tedy zapojit lingvistickou fantazii a ověřovat různé možnosti. Při tomto postupu je určení sémantických okruhů substantiv jistě výhodou.

²⁰ Zde jde o jazykovou hru s filozofickým podtextem. Motivujícím slovem je (spíše než Máchův *věcnosti skleslý* <*byti*>) deverbativum *byti* ve filozofické terminologii významově odlišné od deverbativa *jsoucnost* motivovaného taktéž slovesem *být*. Zkoumat, jaký by byl rozdíl mezi *jsoucností bytoucí* a *bytností bytoucí*, přesahuje záměr i záběr našeho textu.

figury a formální analogie v poněkud vulgárním dokladu *je to vedoucí zmrda alias <zmrdoucí>*).

Okrajově jsou doloženy případy adjektiv, která nejsou součástí etymologické figury. Běžné jsou případy samostatně stojících adjektiv označující barvy, u nichž se může jednat o původní deadjektiva (srv. výše příklady stč., rus., lit., a též charakteristiky adj. *zlatoucí* v českých slovnících) a další deadjektiva (např. *silu <teploucí>*, *teplo slasti <šilenoucí>*, *<prázdnoucí> stoly rodičů a přátel školy*) i desubstantiva (např. *<hroboucí> ticho, mrcha <jizvoucí>*, *do< tmoucího> domu*). Patrná je snaha o aktualizaci. U adjektiv *temný, prázdný* může ovšem jít i o kontaminaci s deverbativy *ztemnělý, uprázdněný*. Struktury totiž mohou zahrnovat a zahrnují adjektiva homonymní s adjektivy motivovanými slovesem. Např. pravidelně utvořená procesuální deverbativa (*lidé neustále se přetvařující, <lžoucí>*, *do septiku taky můžete naházet přípravek <slovoucí> Latrín*) jsou homonymní s desubstantivy v etymologické figuře (*lež nad lež <lžoucí>*, *nedostanu z něho slova <slovoucího>*²¹). Dalšími homonymy jsou pak nestandardně tvořená procesuální deverbativa (*člověk-čaroděj, <bahnoucí>*²² *po slávě, lidé jsou zde totiž přímo <hladoucí>*²³ *na každý výděleček, ať <hostoucí>*²⁴ *fans nehází nic na led, jak se <slzoucí>*²⁵ *objímají, bouřlivě <snoucí>*²⁶, *raději nebdiš, cestu <vlnoucí>*²⁷ *se po Severním svahu, i další kontaminace s deverbativy (např. <brzdoucí>*²⁸ *páku*).

Data shromážděná z korpusů a internetových sond umožnila evaluaci dosavadního popisu slovo tvorného typu desubstantivních adjektiv v etymologické figuře typ *hrůza hrůzoucí*. Ačkoliv se ve většině případů jedná o jednotky typu hapax legomena, svědčí četné doklady o produktivitě idiomatičeského tvoření. Z hlediska počítačového zpracování přirozeného jazyka není bez zajímavosti vliv formální shody (homonymie) derivačních prostředků na nestandardně utvořená deverbativa.

Literatura a elektronické zdroje

AITZENMÜLLER, R. (1950): Ein baltisch-slavisches Elativsuffix und seine Entsprechungen in den übrigen indogermanischen Sprachen; der griechischen Superlativ auf *-atos / -tatos*. *Slavistična revija* 3, 289–296.

BĚLIČ, J. – KAMIŠ, A. – KUČERA, K. (1978): *Malý staročeský slovník*. Praha: SPN.

BOISSIN, H. (1957): Quelques procédés de renforcement nominal en serbo-croate. *Revue des études slaves*, Tome 34, fascicule 1-4, 32-36.

ČERMÁK, F. a kol. (2009): *Slovník české frazeologie a idiomatiky 1–4 (SČFI)*. Praha: LEDA.

DOKULIL, M. (1967): *Tvoření slov v češtině. 1, Teorie odvozování slov*. Praha: Academia.

DOKULIL, M. a kol. (1986): *Mluvnice češtiny 2*. Praha: Academia.

FILIPEC, J. a kol. (2005): *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost (SSČ)*. Praha: Academia.

²¹ Doklad pochází z Česko-německého slovníku Fr. Kotta (<http://kott.ujc.cas.cz/>).

²² Autor měl patrně na mysli procesuální adjektivum *bažící*.

²³ Autor měl patrně na mysli procesuální adjektivum *hladovějící*. Srv. *hlad <hladoucí>*.

²⁴ Autor měl patrně na mysli procesuální adjektivum *hostující*.

²⁵ Autor měl patrně na mysli procesuální adjektivum *slz(ej)ící*. Srv. *co ty slzy <slzoucí>*, *které se mi stále derou ...*

²⁶ Autor měl patrně na mysli procesuální adjektivum *snící*. Srv. *můj sen <snoucí>*.

²⁷ Autor měl patrně na mysli procesuální adjektivum *vlnící*. Srv. *K té vlně <vlnoucí>*, *která je dynamická je kámen nechutně statický*.

²⁸ Autor měl patrně na mysli účelové adjektivum *brzdící*. Srv. *už takhle jsou trolejbusy leckde brzdou <brzdoucí>...*

GEBAUER, J. (1920): *Gebauerova mluvnice česká pro školy střední a ústavy učitelské.1. Hláskosloví; Nauka o slově*. Praha: Česká grafická Unie.

HAVRÁNEK, B. a kol. (1989): *Slovník spisovného jazyka českého (SSJČ)*. Praha: Academia.

MIKLOSICH, F. (1875): *Vergleichende Grammatik der Slavischen Sprachen*. Wien: Wilhelm Braumüller.

OSOLSOBĚ, K. (2008): Čeho je moc, toho je příliš, aneb jaké má čeština komparativy a superlativy? In: *Přednášky a besedy z XLI. běhu LŠSS*, Brno: FF MU, 145–158.

OSOLSOBĚ, K. (2009)¹: K jednomu typu vyjadřování stupně v češtině. *Bohemica Olomuciensia 3 – Linguistica Juvenilia*, 123–138.

OSOLSOBĚ, K. (2009)²: Kajícny a nevěřicny – adjektiva na -cí/-cný: slovníky, gramatiky, korpusy. In: Hlaváčková, D. – Horák, A. – Osolsobě, K. – Rychlý, P. (eds.), *After Half a Century of Slavonic Natural Language Processing*, Brno: Masarykova univerzita, 173–183.

PALA, K. – RYCHLÝ, P. (2011): Do we need very large Web Corpora? In Čermák, F. (ed.) 2. *Výzkum a výstavba korpusů*, Praha : Nakladatelství Lidové noviny/Ústav Českého národního korpusu, 30-40.

SCHEJBALOVÁ, Z. (2011): Reduplikace jako slovtvorný prostředek v češtině a ve francouzštině. In: *Přednášky a besedy z XLIV. běhu LŠSS*, Brno : FF MU, 192–212.

ŠMILAUER, V. (1972): *Novočeské tvoření slov*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

TRÁVNÍČEK, F. (1951): *Mluvnice spisovné češtiny I*. Praha: Slovanské nakladatelství.

VEČERKA, R. (1984): *Staroslovenština*. Praha: SPN.

Korpus SYN2010: Český národní korpus - SYN2010. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2010. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

Korpus SYN2009PUB: Český národní korpus - SYN2009PUB. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2010. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

Korpus SYN2006PUB: Český národní korpus - SYN2006PUB. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2006. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

Korpus SYN2005: Český národní korpus - SYN2005. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2005. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

Korpus SYN2000: Český národní korpus - SYN2000. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2000. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

SYN: Český národní korpus - SYN. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

Korpus czes. Dostupný z: <http://ske.fi.muni.cz/auth/corpora/>

Korpusový manažer BONITO [online]. Dostupný z <<http://ucnk.ff.cuni.cz/bonito/>>.

Internetový vyhledávač Google [online]. Dostupný z <<http://www.google.com/>>.

Slovenský národní korpus. Dostupný z <<https://bonito.korpus.sk/>>.

DebDict – internetový prohlížeč slovníků umožňující mj. přístup k elektronickým verzím SSJČ, SSČ, PSČ, SČFI [online]. Dostupný z: <<chrome://debdict/content/debdict.xul>>.

Česko - německý slovník Fr. Št. Kotta [online]. Dostupný z: <<http://kott.ujc.cas.cz/>>.

GRANTOVÁ PODPORA

Príspevek vznikl za podpory grantu: GAČR 406/11/0294 (2011–2015) *Nový encyklopedický slovník češtiny online*.